

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre . . . 6 frt — kr.
 Negyedévre . . . 1 > 50 >
Halvben na. noz aordva:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt — kr.
Válskra postán szállitva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 > 50 >

Megjelenik mindennap, a hétévi és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai-utca 3. sz.

A szerkesztőség kóriratok visszadási vagy megőrzésére nem vállal felelősséget.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 ler.

NAGYVÁRAD, február 15.

A keleti válság.

Mióta Nagy Péter az oroszok hatalmas csárja, az orosz despotismus meg erősítője, a nagy terjedelmű, de alacsony fokozatú orosz birodalom fejlődését biztosítandó — mint a történelmi stílus szereti kifejezni — *ablakot vágott* a művelt Európára; azon időtől fogva a Török birodalom létkérdése, vagyis az u. n. *keleti kérdés* csaknem állandó tárgya az európai politikának. Azon időtől fogva Törökország általánosan és nem minden ok nélkül elfogadott jelleme a betegség s a *beteg ember* betegeskedik már csaknem két század óta, pedig voltak olyan kritikus pontok, hogy csak az európai nagyhatalmak jóakarata mentette meg a szenvedő patientst a haláltól.

De most már hiába minden halogatás, hiába minden részvét; mert az annyiszor tapasztalt agonia most már kétségkívül beállott.

A párkák a testileg és lelkileg is kimerült beteg élte fonalát elmetszik s Törökország volt — nincs.

Most már egész világosan áll előttünk Európa egy pár évi története, hogy a keleti kérdés nem megoldva, hanem ketté vágva lesz. A krétai eseményekkel megindul újra a nemzetek tömörülési vágya s amitől a nagy hatalmak annyira iszonyodtak, — a Balkán tűzbe-lángba fog

borulni; mert általánosan elfogadott nézet, hogy szabadságot csak *vérözön* teremti s nem békés diplomacia. Vér fog folyni az ozmán szigeteken, vér a minarettek tövében s a műezzin utóljára hangoztatja II. Abdul Hamid kegyelméből Allak és Mohammed nevét.

Századok minden kísérlete tehát Törökország konszolidációja érdekében nem sikerült s most a feloszlás végperceiben okoskodunk arról, hogy miért nem sikerült?

Ennek egyrészt maguk a törökök voltak az okai; mert csak testületesen igyekeztek hódítani, hogy minél több legyen a harács, de a népfajok beolvasztásáról, a rokonszenv megnyeréséről, a civilizációról, vagyis a tulajdonképpen meghódításról fogalmuk sem volt. De nincs az egész Török birodalomban egy abszoluth, vagy legalább viszonylagos többségben lévő népelem, mely felülke-rekedve a népfajok versengésén, az általános anarchiáját megszüntetné. És vegyünk egy bekövetkező eshetőséget, ha a vezérszerepet a Balkánon egy külhatalom veszi által a meggyöngyült török hatalom után, meg lesz-e ott a kívánt nyugalom? vagy ha a Balkán félsziget mozaikja mind megannyi kis részre szakad szét; meg fognak-e félni egymás mellett torzsalkodás és villongás nélkül azok a mámoros s nagyvási hóbortban szenvedő államocskák? Kezdetét veszi akkor

a hatalmi beavatkozás, egyik *»kérdés«* a másikat teremti s az államocskák összekocczanására mindjárt fél Európa fogja hadseregét mozgósítani.

Biztosan nem tudhatjuk, hogy mit hoz a jövő, de az eddigi eseményekből láthatjuk, hogy tartós békét aligha hoz. Ha ma nem, hát holnap; de az összeférhetetlen ellentéteknek mindenesetre meg kell mérközniük.

A török fanatizmus roppant nagy tényező, melyre legkiáltóbb példa Pleona harcztere s ez a fanatizmus még nagyobb fokra hághat különösen akkor, mikor az ozmánóság fővárosa Konstantinápoly forog veszedelemben s az is bizonyos, hogy a lófarkú zászlók s görbe szabályák ismét suhogni s villogni fognak a levegőben, hanem ez legfeljebb csak azt fogja eredményezni, hogy a diadal drága lesz, de ha drága lesz is — mindenesetre meg lesz.

Európa közvéleménye el lehet készülvén egy nagy katasztrófára, amikor ismét egy nemzet oszlik fel s Európa ismét telve lesz keserű kifakadásokkal a természeti törvény megszegői ellen éppen, mint Lengyelország gyászos végzeténél, de a krétai keresztények vére nem hullott hiába s a közvéleménynek is bele kell nyugodni a kegyetlen végzetbe, hogy: *»Nemzetek lesznek, nemzetek vesznek.«*

Sainte Hilaire.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A protestantizmus első térfoglalása Váradon.

(Bunyitay Vincze: *A váradai püspökség történetének vázlatja*. cz. értekezéséből a millenáris egyházmegyei schematismusban.)

Váradon, sőt a váradai püspökség egész területén is beteljesedett: Verd meg a pásztort és elszélednek a juhok.

Fráter György püspök halála után, 1552-ben Váradon Köleséri Kristóf deák lépett fel először nyíltan a hitújító tanokkal, Debreczenben pedig Kálmáncsehi Márton, más néven Sánta Márton, odaváló plebános; amaz Luther, emez Kálvin szellemében. De a következő 1553. évben Várad a katonás, kiméletet nem ismerő Zaberdi Mátyásban püspököt nyert, amire azután ismét, legalább szinleg, csendesség lőn. Azonban amint Várad 1556-ban Zaberdi Mátyás halálával ismét püspök nélkül maradt s Izabella özvegy királyné az erdélyiek hívására visszatért; ezek még ugyanabban az évben, november 24-ikén Kolozsvárt tartott gyűlésükön az egyházi birtokokat az erdélyi kincstár számára elkoboztatni rendelték.

A váradai székeskáptalan korán észrevette a jeleket, mik a végpusztulás közeledését hirdették. Egyházi szerelvényei közül kiválogatta a legbecsesebbeket, mint az egykori feljegyzés mondta, ötvenezer forint értékűt, amik tehát a mai pénzérték szerint ötszáz ezer forintnál is többet értek, sőt művészeti becsők s a hozzájuk fűződő történelmi emléknél fogva megfizet-

hetetlenek voltak. — és azokat még 1556-ban Báthory András és Miklós ecsedi várába szállítá, hogy megőriznék a váradai egyháznak.

A káptalan példáját követték a többi egyháziak. A váradai, szalárdi, gyulai ferencz-rendiek, valamint a váradai Domonkosiak szintén legfőbb egyházi kincseiket részint az ecsedi, részint a Bajoniak bajoni várába szállíták. És aggodalmaikat igazolta a jövő.

Varkoes Tamás, előbb Ferdinánd király hive, de, utóbb Izabellához pártolt, kilencz havi ostrom után 1557 június 13-án elfoglalta Váradot. Az egyháziak ingatlan birtokát elkobozta s ingóságait összeíratta. Sőt az elszállítottakat is, ha hozzájuk férhetett, erővel elvette, mint a bajoni várban levőket.

A székeskáptalan tagjai már ez évben úgy említették, mint akik Váradon kívül *»szétszórva«* élnek. Némely tagjai mégis megmaradtak Váradon, vagy az ostrom után visszatértek oda, mert biztos adatok vannak arról, hogy a székeskáptalan, mint hiteles-hely 1560-ban, de még 1563- és 1564-ben is működik: bevallásokat fogad, megidézéseket teljesít, sőt maga a fejedelem, János-Zsigmond parancsokat küld rá, miknek végrehajtásáról hűségesen tudósítja a káptalan a fejedelmet.

Mindamellett látható volt, hogy úgy a káptalanok mint általában az egyháziaknak napjai meg vannak számlálva Váradon. Birtok nélkül különben sem soká tarthaták fenn magukat. Ideje volt, hogy új otthon, új kenyér után nézzenek. Öregségükre vándorbotot kellett kezökbe venniük.

Ilosvai István nagyprépost 1559-ben már az esztergomi káptalannak nagyprépostja és ugyanazon káptalan fogadta kebelébe a székes-

egyház kanonokjai közül Kamonczy Gergelyt 1557-ben, Tordai Pétert 1558-ban, Derecskei Török Jánost 1560-ban, Garay Pált 1562-ben; Szegedi Gergelyt és Túri Jánost pedig 1561-ben az egri káptalanban találtak menedéket. Volt olyan is, aki, mint Garai Márton, a székeskáptalantól a Szent-István-káptalanba lépett át, mert ez a társaskáptalan 1557 után még szintén áll és hivatalosan működik. De Keresztelő-Szent-János káptalanáról, valamint a Kis-káptalanról 1557 után már nem hallunk semmit; amannak 1554-ben, emennek 1556-ban van utolsó nyoma.

1566-ban ezután megtörtént, ami előre látható volt. Márczius 10-én meghozták az erdélyi Rendek ama hirhedt tordai végzést. *»Miérthogy — így szól a végzés — az Úr Isten, jóvölléből, az evangéliumnak világosságát az ő felsége (Zápolyai) birodalmában mindenütt felgerjesztette és kívánja, hogy a hamis tudomány és tévelygések az anyaszentegyházban kiirtassanak; egyenlő akarral végzetelt, hogy afféle egyházi rendben levő személyek, kik a pápai tudományhoz és emberi szerzésekhöz ragaszkodnak és abból megléni nem akarnak; az ő felsége birodalmából mindenünnen kiigazittassanak.«*

»A váradai káptalannak ő felsége a jövőre Virágvasárnapját hagyta, kik ha megérnek, házokba, szőlőjökbe, marhájokba — jószáguktól megválva, kiket ő felsége magának akar tartani — békességgel megmaradhatnak; ha pedig Isten igéjét nem akarnak venni, személyekbe, marhájokkal (ingóságokkal) egyetembe,

* Gyönyörű bizonyossága a *»evangéliumi szabadságnak.«* Szerk.

Harcz a társaládáért.

Nehéz megpróbáltatásokkal teljes esztendő köszöntött be a krassó-szörénymegyei kieesbánya telepre. Először egy rettenetes bányakatasztrófa kivánt soraikból történelem áldozatot és tett tönkre számos családot, utóbb a bányatelep vezetőségének keményszívű rendelete adott okot a törvények elleni zendülésre és nagy vérontásokra. Ugy látszik, hogy ezzel nincs még kimerítve a sora azoknak a csapásoknak, melyek a szerencsétlen munkás népre nehezdednek. Az osztrák-magyar államvasutak birtokainak igazgatósága, mely az aninai bányatelep üzemét is vezeti, megmarad a régi merev állás pontján a munkásokkal szemben. A lázadás indokát képező rendeletet, mely a bányamunkások által fizetendő nyugdíj illetéknek felemelését célozta, az igazgatóság ezentul is érvényben hagyta, sőt legújabbán körlevelet küldött szét, melyben feltétlenül megkivánja, hogy az új társaláda-szabályzatot (vagyis hogy a munkások ezentul nagyobb összegeket fizessenek be nyugdíj pénztárunkba) elfogadja a társaság minden alkalmazottja ellenkező esetben elbocsájtattik.

Az igazgatóság annyira komolyan veszi ezen rendeletet, hogy a munkások ellenszegülése, vagy sztrájkja esetén kész az üzenet is beszüntetni a bányatelepen és más gyáraknál végeztetni a megrendeléseket, csak hogy a munkásokat kiéheztesse.

A hirhedt körlevél végső passusa különben eképen szól:

Midőn tehát alkalmazottjainkat felszólítjuk, hogy intelmeinket megszívleljék, egyszerűs mind a legkomolyabban kijelentjük, hogy szilárdul vonakodjunk a hatóságilag jóváhagyott és f. é. január 1-én életbelépett társaláda-szabályzat keresztül viteléhez, s hogy azokat, akik még tovább is uralkodnak magukat ezen szabályok rendelkezéseinek, alávetni kénytelenek leszünk a társaság kötelékéből elbocsájtani.

Budapest 1897 febr. 9.

A privilizált osztrák magyar államvasutak jószágainak igazgatósága.

Gyönyörű paczifikálás! Ugy látszik egészen a Tallián-féle nyomokon halad humánus igazgatóság.

Háboru előtt.

— A krétai bonyodalom. —

A háborgó szigetről érkező újabb hírek nem sok reményt nyújtanak arra nézve, hogy a krétai görögök mozgalmát lokalizálni lehessen. A nemzeti mozgalom Görögországban mind nagyobb mérvet ölt. A harcvágy az anyaországban is hatalmasan lángra lobban. Egyre-másra mennek az önkéntes csapatok krétába és a tessáliai határra.

Másrészt a nagyhatalmak között sincs meg a teljes harmónia. Ilyen körülmények között, a krétai kérdés permanens ügye marad az európai diplomaciának, ha csak valami váratlan közbejött eset nem zökkenti dülőre az eseményeket.

A krétai bonyodlomból két dolog kezd mind határozottabban kidomborodni szemünk előtt. Az egyik az, hogy Görögország, mely az iniciatívát magához ragadta, orosz protektorátus, orosz védőszárnyak alatt áll; másrészt pedig, hogy a keleti ügyekre nézve Ausztria-Magyarország, Anglia és Olaszország teljes egyetértésben vannak s így mintegy új hármasszövetséget alkotnak a krétai kérdés tekintetében. E három állam kormánya állítólag rendeletet küldött a maga hajóhadához melyben ezt arra utasítja, hogy a krétai kérdésben mindig és mindenben egyformán járjanak el.

A helyzet jelenlegi frázisának egyébiránt hű képét nyújtják a következő táviratok:

Kánaea Bombázása.

Kánaea, febr. 13.

A keresztények hégy óraker a közel fekvő magaslatok megszállásával megkezdtek az előkészületeket Kánaea megtámadására. A harc kezdetén Berovics basa, Kréta kormányzója harmincz montenegróival elhagyta a szigetet és egy hadihajóra szállt.

Páris, febr. 14.

A Havas-ügynökségnek jelentik Athénből: A keresztények ágyulövésekkel megtámadják Kánaeának védelmi csapatokkal megszállott erőségét.

Athén, febr. 14.

(Este 6 óraker.)

Kánaeát a felkelők folyton bombázzák. A konzulok családjukat a hadihajókra helyezték el. A muzulmánok a keresztények ágyulövéseit élénk tüzeléssel viszonozták. A harc vérengző.

Páris, febr. 13.

A Havas-ügynökségnek jelentik Athénből: Még meg nem erősített hír szerint a Kánaea előtt álló törökök, tekintettel arra, hogy ellentállásuk céltalan volna, felszólították az idegen hajók parancsnokait, hogy szállják meg Kánaeát. A parancsnokok jelentést tettek erről kormánynak.

A haleppai harc.

Róma, febr. 14.

A Stefáni-ügynökség jelenti Kánaeából mai kelettel: A tüzeléssel Haleppa környékén az éjjel felhagytak. A török csapatok megszállották az akotiri halmot, mely tegnap a keresztények birtokában volt.

Páris, nov. 14.

A Havas-ügynökségnek jelentik Kánaeából mai kelettel: Haleppában ismét ütközet volt a muzulmánok és a keresztények közt, kiknek egy ágyujok van. A francia konzul kénytelen volt haleppói nyaralóját oda hagyni és Kánaeába visszatérni.

Csapatszállítás Krétába.

Athén, febr. 14.

A városban roppant nagy az élénkség. Az egész sajtó nagy lelkesedéssel üdvözli a csapatok elindulását. A királyi palotában nagy tevékenység folyik. A király a krétai ügyek vezetését magának tartotta fenn. Több gőzös csapatokkal Milóba érkezett, a honnan haladéktalanul folytatta útját.

Páris, febr. 14.

Mint a Havas-ügynökségnek Athénből jelentik, Pireuszban tegnap délután egy ezred gyalogságból, egy század utászból és egy ütegből álló csapattest szállt hajóra óriási tömeg lelkesült ovációi közt. A trónörökös szemlét tartott a csapatokon és beszédet intézett hozzájuk.

Athén, febr. 14.

A görög tiszteket, a kik Krétába mentek, az utolsó pillanataán visszahívták szolgálattételre.

Páris, febr. 14.

Mint a Temps-nek jelentik Toulonból: A Pszára nevű görög páncélos hajó számára je-

valahová akarnak menni, szabadon elbocsátásának.

Egyszóval: Várad egyházi rendei száműzettek.

Papok, apácák több százan, kiknek nem volt más bűnök, mint hogy atyáik vallásából megtérni nem akartak földön futókká lettek. Mi lett belőlük?

A férfi szerzetesek rendjök még megmaradt klastromaiba vonultak: az apácák, Váradról, Szent-Jánosról, Gyuláról, részint pozsonyi, részint nagyszombati klastromaikba vonták meg magokat.

Nehezebb sorsuk volt a világi papoknak. Névszerint kevésnek ismerjük sorsát. Levéltáraink sok pusztuláson mentek keresztül; nevezetesebb események is maradtak nyom nélkül.

Csak a szent-István-káptalan néhány tagjáról van tudomásunk. Vásárhelyi Mátyás († 1572) és Garai Márton († 1578), mint Ilosvai és társai, szintén az esztergomi káptalanba jutottak be; Babolchai Györgyöt és Szent-Lőrinczi Tamást meg a pozsonyi káptalan fogadta be, amaz 1571-ben emez még 1573-ban is él.

A megáldott kéve ezután gyorsan bomlott szerteszt.

Fongách Ferencz, Váradnak 1556 óta ki-nevezett, nagy műveltségű püspöke, miután látta, hogy püspöki székét el nem foglalhatja; 1567-ben leköszönt.

A várad egyházmegye, Szent-László alkotása, egyszerre püspök és káptalan nélkül, tehát összetartó középpont és kormány nélkül maradt.

Igy lőn azután, hogy amint ezelőtt csak néhány évvel titkon és szörványosan voltak protestans szellemű papok, úgy most már csak titkon és itt-ott maradtak igaz katolikus lelkészek, többnyire koros férfiak, kik napról-napra fogytak és nem volt, ki nyomokba lépjen, ki helyökbe újakat küldjön.

A kegyúri intézmény, mely annyi száza-don át ápolta, védte az egyházat, most az egyház ellen fordult. Várad közelében a két Thelegdi, Miklos és Mihály közl az előbbeni mind Telegden Szent-István egyházába, mind birtokainak mindenikébe az új hithez szító papokat és tanítókat helyezett be; de a földeket, malmokat, szőlőket, sőt a drága egyházi szerelvényeket is, miket jámbor őseik hagytak lelkök nyugalmáért az egyháznak, nem hagyták meg az egyháznak, hanem felosztották magok között.

Igy tettek más urak is. Maga a köznép sokáig nem tudta, hogy mi történik körülötte? Az új hithez hajló papok még sokáig gyakorolták a régi hit szertartásait, meghagyták a képeket, oltárokat, szobrokat; viselték az egyházi ruhákat. Az öregeknek még megvolt megszokott miséjük, gyónásuk, megvoltak böjtjeik, bucsujárásaik. Hogy lelkészök úgy mondja-e a szent misét, oly szárdékkal szolgáltatta-e ki a szentségek, amint az előírva van? abba ők be nem láthattak.

De amint ritkultak az öregek sorai, úgy tüntek el lassankint az egyházból a képek, az oltárok, az egyes szertartások, kivált miután az új hit szervezkedése is befejezést nyert.

Melius (Juhász) Péter, debreczeni pap, pap-társával Szegedi Gergelylyel és a várad pap-pal, Czeglédi Györggyel szövetkezve, keresztül-vitte Debreczenben és Váradon a Kálvin szellemű reformációt; megírta a debreczeni hitvallást, mely a várad zsinaton (1561), hol Meliust szuperintendesül megválaszták, elő is terjesztetett. E hitvallás czime: Confessio catholica (!), tanítása: fülgyónás nem kell, oltárt, egyházi ruhákat, orgonát stb. elvet s ami fő: Krisztus teste nem testileg közöltetik a testtel, hanem szellemileg a lélekkel.

Ellenben a katolikusok 1566 után még tíz évvel is a legnagyobb elhagyatottságban voltak s reményük sem lehetett helyzetük javulására. Midőn 1570-ben a várad kovácsok, sarkantyú- és kardgyártók kérik János Zsigmondot, hogy erősitené meg a czéhleveleket, melyet még 1481-ben a várad káptalan, mint földesur kihagyja a levélből azt a czikkelyt, mely a czéhnek az urnapi processzió való ünnepies megjelenéséről szól: »excepta superstitione caeremoniarum papisticarum, quae Dei beneficio ubique in ditone nostra abolita est et nos abrogari volumus.«**

De János Zsigmond erre csakhamar ifjan, magtallnúl elhalt s utána 1571-ben a katolikus Báthoriak léptek Erdély trónjára.

** . . . »kivéve a pápai szertartások babonáságát (az urnapi körmenetet érti!) amely Isten jóvoltából országunkban mindenütt eltöröltetett s melyet mi is meg akarunk szüntetni.«

lentéktelen hadiszervezet érkezett meg Havreből.

Páris, február 14.

A Havas-ügynökség jelenti Athénből: A hatalmak képviselői óvó figyelmeztetéseket intéztek a kormányhoz. Az orosz követ utasítások hiányában nem csatlakozott ez együttes lépéshez. Az 1893. és 1894. korosztályú tartalékosokat fegyverbe szólították. A tartalékosoknak 48 óra alatt be kellett vonulniok. György herceg Kánaa elé érkezése után fogadta az idegen hajók parancsnokait, aztán indult vissza Milóba. A Miamlisz nevű cirkáló hajó egy török szállító-gőzöst, mely Herakleionból Retimón át utban volt Kánaába, visszatérésre kényszerített.

Delijánnisz lemondása.

A helyzet rendkívül súlyos; a miniszterválság elkerülhetetlennek látszik; szemben a nép harcias kedvével és a nagyhatalmak ellenkező irányu pressziójával a Delijánnisz-kabinet a legkínosabb zavarban van. Megbízható értesülések szerint Delijánnisz ismételve kérve kérte a királyt, fogadja el a kabinet lemondását, mert e súlyos percekben az ügyek vezetését fiatalabb erőknél kellene átengedni, a király azonban vonakodott lemondását elfogadni s a kabinet újjáalakítását javasolta.

A király magához hívatta Rhalist, Theotokiszt, Karapanoszt és a kamara más tagjait, akik azonban azt követelték, hogy az ellenzék egyik tagját állítsák a kabinet élére. Ennek következtében Delijánnisz kijelentette, hogy ily körülmények közt kénytelen lemondani a közreműködéséről. Azt a tervet, hogy magasabb állású katonát állítsanak a kabinet élére, maga a király ejtette el. A tárgyalásokat ennél fogva félbeszakították, a kabinet helyzete továbbra is bizonytalan. A nehézségeket fokozza a folyó készpénz teljes hiánya, a további akcióhoz hiányzik a pénz.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, február 15.

Elnök: Berzeviczy Albert.

Jegyzők: Teleky Sándor gr. Molnár Antal, Rakovszky István.

A kormány részéről jelen vannak: Darányi, Josipovich.

- Légrádi Károly hat heti szabadságot kér — jelentette Berzeviczy Albert elnök.
- Megadjuk! zúgták a szélsőbalon.
- Több városi hatóság a kvóta fölemelése ellen fölratott intézett a Házhoz.
- Eljen!

— Következik a napirend, a földmívelésügyi tárcza költségvetésének tárgyalása. A költségvetést Terényi Lajos ismertette, hangsúlyozván, hogy a földmívelési ügyek Darányi miniszterisége óta fokozottabb gondozatba részesülnek. Az idei költségvetés kiadási tételei 1.633.829 frttal megnövekedtek, a gazdasági ismereteket módszeresebben terjesztik s az állategészségügy gondozása már is termeli gyümölcseit. Ajánlja a költségvetés elfogadását.

Néhány helyeslő szó hangzott föl az előadó beszéde után. *Marjay* Péter beszélt a szélsőbal nyolcz embernyi csoportjából, huszonöt-harminez bóbiskoló kormánypártinak arról, hogy a jóságos Isten majd minden földmívelési miniszternek a jó akarat mellé észet is adott, de mind hiába, a földmívelés állapota mégis sanyaru. Darányi működése elé nagy bizalommal néztünk, de alig van láttatja a miniszteriségének; mert adott ugyan a nemzetközi gazdaságkongresszusnak 35.000 forint hozzávalót, de hol maradt a földmívelés segítése? Hol maradt a szőlőkarókra vonatkozólag tett nagyszerű ígéret teljesítése? És hol az igéret kis tükrök? Hol azok a praktikus gazdák, a kik állami segítséggel oktatják a népet? Elmaradt a felnöttek szakoktatása, a hitelszövetkezetügy rendezése stb. A szélsőbal nevében, a hazulról való beszélés szempontjából, rátér a dohánytermelési mizériákra. Micsoda igazság az, hogy *ugyanazzen a vidéken a népek nem adnak dohánytermelési engedélyt, de a honvédmíniszter vejének*

adnak ötven holdra, a Csáky gróf uradalmanak meg talán még több holdra. (Mozgás.) Kikel azután a börze és a malmok ellen, hosszasan szól a mezőgazdasági válság megszüntetésének sürgős szükségéről. A költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés balfelől.)

Öt perc szünet után, szűz szónok, egy magas elegáns fiatal ember *Semsey* László szólalt föl a jobboldalról s az agrár-szocializmusról beszélt.

Tagadja a tulajdonképeni agrár-szocializmus létezését. Hogy a mezei munkások elégedetlenek, annak oka, hogy több a munkakereső, mint a munkaadó. A magyar mezei munkásnak az a baja, hogy magában és családjában rejlő tőkét nem bírja értékesíteni. A munkásoknak ez a része az, melyen lehet, de kell is segíteni. Ezek azért hajlandók a szocializmus befogadására, mert attól várják a bajok orvoslását. A bajt úgy kell megszüntetni, hogy minden munkabíró családnak munkát kell juttatni. Ennek egyik módja a kisbérletek rendezése. Meg van arról győződve, hogy a kormány híven hordja a munkások ügyét s ezért a költségvetést elfogadja. (Helyeslés jobbról.)

Dr. *Rosenberg* Gyula következett ezután aki az árképződés elméletéről beszélt. A költségvetést elfogadja.

Legutolsónak Tallián szólott hozzá a költségvetéshez.

A vidéki hírlapírók szövetkezetének tisztelegése a bibornoknál.

Vasárnap délben 1/2 12-kor tisztelgett a vidéki hírlapírók szövetkezetének küldöttsége dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok püspöknél. A küldöttségnek tagjai voltak: dr. *Vucskics* Gyula, *Láng* József, *Fehér* Dezső, *Halász* Lajos és *Laszky* Ármin. Szónokuk dr. *Vucskics* Gyula volt, ki a következő kis beszédben üdvözölte a nagynevű egyházfejedelmet:

Főmagasságu Bibornok-Püspök!

Kegyelmes Urunk!

A vidéki hírlapírók két hónappal ezelőtt megvalósították régi óhajátukat: szövetkezetet létesítettek. Két nemes cél lebegett előttük, mikor azt tették: anyagi és erkölcsi. Egyesületet alapítottak, hogy azok, akik egymás ellen küzdenek a tollal, tanulják meg egymást kölcsönösen ismereni és becsülni, hogy egyesült erővel vivják ki maguknak a társadalomban azt a helyet, mely őket munkájuk után megilleti és végre, hogy biztosítsák existenciájuk anyagi eszközeit arra az időre, amikor a hosszasan idegölő munkában kifáradt erők pihenni vágnak, amikor nem tud többé sikerrel dolgozni a kenyérkereső toll.

A váradai hírlapírók is párt- és vallás-különbőség nélkül megalkották a V. H. Sz. osztályát. Ezen szövetkezet mindent elkövet, hogy sikert tudjon felmutatni s ez vezet most is, mikor 10 nap múlva először fog fellépni a nyilvánosság előtt, amelyre ezuttal bátorkodik meghívni Eminenciádat.

Ez egyesület küldöttsége jelent meg ma Eminenciád előtt, ki ma is, előhaladott korában is, bámulatosan kezeli az emberi szellem két leghatalmasabb fegyverét, a szót és a tollat, ki ezt a fegyvert soha nem használta másra, mint a haza, az egyház, a társadalom javára. Eljöttünk Eminenciádhoz mi, kik ugyanazon fegyverrel küzdünk tudásunk és meggyőződésünk szerint a közjóért, eljöttünk, hogy Eminenciád fennkölt lelkének áldását, magas pártfogását és támogatását kérjük szerény egyesületünk számára.

Hisszük, hogy az drága talizmánunk lesz, mely biztosítja egyesületünk jövőjét.

Ő Eminenciája igen kegyesen fogadta a küldöttség hódolatát. Eszme-gazdag válaszában rámutatott a sajtó befolyására, hatalmára, de egyuttal arra is, hogy ez a hatalom kétélű kard.

Angolországban *III. György* idejében a corruptió tetőpontját érte. A király megvette saját minisztereit, megvette saját parlamentjét. Mikor már minden veszve

látszott egy nemes férfiú — *Juntas* szerint — azt mondotta, hogy még nincs minden veszve: a sajtó szabad. És ez a sajtó visszahódította, restaurált mindent. Ilyen nagy hatalom a sajtó.

Ámde ez a nagy hatalom az ellenkező irányban használva is nagy hatalom marad. Nemcsak építeni, hanem rontani is tud.

Nálunk e hazában — ne kutassuk minő okokból, nehéz is lenne praecise megmondani — arra van szükség, hogy építsen, restauráljon a sajtó. Politikában és társadalomban ijesztő tünetek mutatkoznak. Arra van szükség, hogy egyesült erővel küzdjön a sajtó a morális restauráció mellett. Hazafiság és vallásosságra van szükség. Ennek terjesztésében szükség van az Önök közreműködésére is.

Még egyre hívom fel az Önök figyelmét. Minden művelt ember tiszteli másnak véleményét, meggyőződését. Ne feledkezzenek meg erről soha sem és tartsák meg ezt a sajtóban is.

Erre megköszönte Ő Eminenciája a küldöttség hódolatát, kegyesen biztosította az egyesületet pártfogásáról és 200 frtnyi adományban részesítette.

UJDONSÁGOK.

* **Ebéd Schlauch bibornoknál.** Tegnap nagy farsangi ebéd volt a püspöki rezidenciában, melyre a polgári és katonai notabilitások közül számosan voltak hivatalosak. A jelen voltak névsora a következő: *Medvigy* Mihály táblai tanácselnök, *Laurán* Ágoston, *Urbán* Adolf táblabíró, *Dr. Sipos* Árpád, *Juhász* György kanonok, *Nyesin* Mózes kanonok, *Sretkow* Konstantin huszár-örnag, *Jankovics* József tüzér-örnag, *Dr. Hoványi* Gyula jogakadémiai tanár, *Barta* Lajos honvéd örnag, *Ragány* János főszámvevő, *Papp* Oszkár honvéd ezredorvos *Grám* Szilveszter, *Gabrielly* Lajos, *Nemeskey* Andor, *Mesterházy* Imre, *Dr. Vimmer* Julián.

* **A szerb egyházi kongresszus.** A szerb egyházi kongresszust — megbízható értesülésünk szerint — május hónapra hívják össze *Kar* ócára. A választásokat rövid idő múlva megtartják, a különböző pártok már is készülnek a harcra.

* **Eerecz Ferdinánd egészsége.** A beteg főherceg állapotáról most kedvező hírek érkeznek Gráczból. Már a dohányzást is megengedték neki az orvosok testsulya pedig lényegesen emelkedett. Ugy látszik, hogy az udvarnál teljesen eloszlottak az aggodalmak állapotát illetőleg s ő Felsége a király egy idő óta már rendszeresen ellátja öt munkával is, a mi annyiból áll, hogy időről-időre bizonyos elintézni való aktákat küld a számára. Márcziusban és áprilban Teritet lesz az üdülő főherceg tartózkodási helye, míg a juniust és juliust *kolpiczi* kastélyában fogja eltölteni. Augusztus havában az idén is lölingi birtokára fog utazni mely *Karinthiában* fekszik festői s egészséges éghajlatu vidéken, itt tartózkodása alatt a főhercegnek egy vadász pavillonban lesz berendezve a lakása. A legközelebbi téli szezonra újra *Ajácció* van tervbe véve, 1898-ban pedig átveszi hadosztályának parancsnokságát.

* **Uj magyar báró.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király vizeki és belaházi *Tallián* János bárónak és törvényes utódainak a magyar bárói méltóságot adományozta. A *Tallián* család 1610-ben vizeki előnévvel nemességet kapott, 1876-ban pedig belaházi előnévvel osztrák báróságot, most pedig magyar báróságot nyert. *Tallián* János báró 1803-ban

született Balháson, Magyarországon. Ura a somogy megyei bélaházi uradalomnak, 1848 előtt szeptemvir volt, a hétszemélyes tábla tagja.

* **Dr. Karácsonyi János felavatása.** Dr. Karácsonyi János theologiai tanár, ki csak egy héttel ezelőtt tartotta akadémiai székfoglalóját, esütörtökön d. u. 5 órakor ismét felolvasást tart Budapesten, a magyar történelmi társulat rendes közgyűlésén. A felolvasás címe: *Péter király és az óbudai prépostság.*

* **Bankett Végh János tiszteletére.** Végh János járásbírósi iktató tiszteletére, kit a király nemrég hosszu és hű szolgálata elismerésül a koronás arany érdemkeresztel tüntetett ki, ma délben Belényesben bankettet rendeznek.

* **Jablonszki Emil egyházi gondnok beiktatása.** Vasárnap délelőtt folyt le Várad-Velenczén a róm. kath. hitközség új elnökének Jablonszky Emilnek ünnepélyes beiktatása. Bárha a hívek más alkalommal is rendszerint szép számban jelennek meg a vasárnapi istentiszteleten, ezuttal azonban a velencei kis templom az új gondnok beiktatása alkalmából zsufolásig megtelt. A beiktatást Gábielly Lajos velencei plébános végezte, ki először is a hitközség több mint 36 éven buzgón működő elhalt gondnoka, Ember Emánuel tevékenységéről emlékezett meg, szép szavakban méltatva annak hervadhatlan érdemeit. Majd a bibornokpüspök leiratát olvasta fel, mely az új gondnokot kinevezi. Ekkor az evangelium felmutatása után Jablonszky Emil új gondnokot az oltár előtt leendő eskütételre hívta fel és annak mély vallásosságát kiemelve gyönyörű beszédet intézett hozzá, Isten áldását kérte hivatása betöltéséhez. A mily egyszerű, de ép oly lélekemelő volt az ünnepély, mert a Gábielly plébános által mondott és szépen átgondolt meghatározó beszéd a hívek közül nem egynek csalt könnyeket a szemébe.

* **Egyháztanács választás Gyulán.** A gyulai r. kath. hitközség egyháztanácsnak tagjait a napokban választották meg, nagy érdeklődés mellett. A választás eredménye a következő: Leszavazott az első, belvárosi kerületben 104 választó. Megválasztottak rendes tagokul: Szénássy József, dr. Márki János, dr. Follmann János, Démusz József, Sal József, Terényi Lajos, Székely Lajos, N. Szabados József, Lenvay Mátyás, Sal István, Schröder Kornél, Wieland Károly. Póttagokul: Nogáll László, Lindenberger Simon, Kövér László, Kohlmann Ferencz. — A második nagymagyarvárosi kerületben rendes tagokul: Cs. Demkó József, Stefanovics Péter ifj. Góg Mihály, Gácsi István, Dutkay Béla, Kukla Ferencz, Schmidt József, ifj. Moldovány István, Kiss József, Krizsán András, Szilágyi István, Schröder Kornél. Póttagokul: ifj. Góg Péter, Dávid András, Kopasz Ferencz, Stefanovics Ferencz — A József városon rendes tagokul: Ludvig Mihály, K. Schriffert József, F. Schriffert István, Sal Sebestyén, Hoffmann Alajos, Illich Reinhardt, Múlt József. A Schriffert József, Reinhart Adám, Szikes András, Geszner József, Metz Antal. Póttagokul: A Schriffert József, Szikes Márton, Gerlein Reinhardt, Diósy József.

* **Egy takarékpénztári igazgató jubileuma.** Husz év óta páratlan odaadással és szorgalommal dolgozik az Érmelléki Takarékpénztár élén Penkert Mihály igazgató. Ez évben töltötte be működése 20-ik évét s tisztelői, valamint a takarékpénztár igazgatói megragadván ez alkalmat, lelkes ovációban akarják résziesíteni, a székelyhidi közélet e közműveltségű tagját, f. hó 21-én d. e. a takarékpénztári épületben teleplezik Penkert Mihály nagy olaj festésű arcképét s ez alkalmából egy szónok üdvözölni fogja az ünnepeltet és tolmácsolja a jelenlevők jó kívánságait. Ez ünnepély befejezte

után a fürdő dísztermében fényes bankettre fognak összegyűlni. Székelyhid vidékéről is számosan óhajtanak részt venni a jubileumi ünnepélyen, melyel takarékpénztárunk kitartó vezetőjét akarják megtisztelni.

* **A szegedi hírlapírók estélye.** Egy kis rózsaszínű füzetben számolnak be a szegedi hírlapírók a f. hó 13. és 14-én tartott mulatságukon előadott eleven ujság cikkeiről. Igazi rózsaszínű hangulat árad a kis füzetből, amit bizonyára nagyban fokozott az, hogy legnagyobb részt h 0 l g y e k adták elő az egyes cikkeket. Az eleven ujság előfizetési felhívással kezdti s igen szellemes kritikával végzi cikkeit. Amilyen eszme gazdag a vezércikk, éppen olyan szellemes, bohó a tárcza kis félbe szakadó novellája, melyről megígérik a szerzők, hogy — folytatása következik. A hírek páratlanul szenzációsak, a béli tudósítás a bók non plusz ultjára. A divatról és sportról is van két jó humoru kritika. — végre egy csomó remek szerkesztői tüzet. Még olvasva is elragadja kedves elevenségével az embert ez az eleven ujság — s így nagyon érthető az a frenetikus tetszés nyilvánítás, mely az előadókat jntalmazta. Ebből is csak az a tanulság, hogy el kell menni a hírlapírók estélyére 24-ikén és senki el ne feledje megvenni a nyomtatásban is megjelenő eleven ujságot.

* **Uj francia-bibornokok.** Mint francia lapokban olvassuk, az április havában tartandó consistoriumban három francia főpapot fog bibornokokká kreálni a Szentatya. Az új bibornokok a következők lesznek: Coullie lyoni, Sourrieu rouezi érsek, az előbbi kinevezését maga a francia kormány kérte, a roueui érsek pedig a pápának pártfogoltja és kizemeltje, a harmadik jelölt személyére vonatkozólag még nem történt végleges megállapodás.

* **Diszes esküvő.** Fényes esküvő volt vasárnap Mező-Telegden, hol Valtay Gyula körjegyző egyetlen leányát, Piroskát Gődör Sándor m. kir. államvasuti hivatalnok vezette oltárhoz. A polgári esketést a község házában lévő anyakönyvi hivatalban Bérczy Imre központi járási főszolgabíró végezte, mely után a felpántlikázott szerszámú lovak által vont hosszú kocsi-sor a róm. kath. templomba vonult, hol Névéry Aurél mezőtelegdi plébános az egyházi esketés után csinos beszédet intézett az ifju párhoz. Vőfélyek voltak Valtay Gábor budapesti III. éves joghallgató és Bozóky Géza megyei közigazgatási gyakornok. Nyoszolyó leányok: Szokoly Ilonka és Henger Ilonka. Este 8 órakor gazdag menüvel bíró lakoma volt, melyen csaknem száz meghívott vendég volt jelen. A vacsorát reggelig tartó táncz követte, melyhez a mező-telegdi cigánybauda húzta a talp alá valót. A környék és Mező-Telegd előkelőségein kívül Budapestről s Nagyváradról is számosan voltak jelen az esküvön. Igy Szokoly Tamás ügyvéd Bérczy Imre főszolgabíró stb.

* **Schulek tanár jubileuma.** Lelkes ovációt rendeztek Budapesten dr. Schulek Vilmos egyetemi orvos-professzornak, a kiváló tudós-nak tisztelői az ulló-uti klinikán tanárságának huszonöt éves fordulójára alkalmából. Az ünnepén megjelentek Zsilinszky államtitkár, Gyulai Pál, Bernolák altábornagy stb. A jubiláns tanárt Ajtai Sándor orvoskari dékán üdvözölte szép beszéddel a volt tanítványok nevében pedig dr. Imre József. Dr. Grósz Emil Schulek aszistense a klinika nevében szólott, átnyujtva az ünnepeltnek a Szemészet ünnepi számát. Beszéltek még dr. Réczey, és id. Siklóssy Gyula. A kormány nevében Zsilinszky adott kifejezést örömeinek a jubileum felett. Schulek szép beszédben reflektált a köszöntőkre. Válaszában a tudományok nemzeti művelését, önállóságát hangsúlyozta. A hazafias szép beszédet óriási éljenzés és taps követte s ezzel az ünnepély véget ért.

* **Iparos ifjak vasárnapja.** Tagadhatatlan, hogy utóbbi időben a közoktatási és kereskedelmi miniszter által egyértelműleg kibocsájtott rendeletek iparoktatásunk terén olyan

haladást eredményeztek, melyek örömmel hatnak mindazokra, kik az ifjabb iparos nemzedék erkölcsi és szellemi nevelését szívükön viselik. Daczára azonban a jóakaratu törekvéseknek, még mindig megújulnak a kísérletek, mert az eredménytelenség nem a tanerők ügybuzgóságának híján keresendő, hanem sokszor a tanítási idő és mód helytelen alkalmazása miatt. Így maradt sikertelen az elméleti előadás az iparossegédek továbbképző tanfolyamán tavaly mely miatt az intézet szakképzett igazgatója annak beszüntetését s helyette népszerű felolvasások rendezését hozta javaslatba. E ciklusnak vasárnap volt 13-ik előadása. Pottásy János főreáliskolai tanár a levegőről s az égés tümenyeiről tartott tanulságos előadást. A kísérleti tanfolyamot mely oly hamar lett népszerűvé jövőre véglegesíteni fog.

† **Simon János.** Böröndi id. Simon János Nagyvárad városának volt hegybírája vasárnap reggel élete 64-ik évében elhunyt. Simon János számos éveken át volt hegybíró, egészen 1885-ig, mikor Márkus János választott meg hegybíróvá. Ifj. Simon János kir. járásbíró az elhunytban édes atyját gyászolja. Halála gyászbaborítja a kiterjedt Fráter családot is.

A család a következő gyászjelentést adta ki:

Özv. böröndi Simon Jánosné, született érkeserüi Fráter Matild, úgy a maga, mint gyermekei János és Béla, valamint az összes rokonok nevében mély fájdalommal tudatja a szeretett férj; a felejtethetlen jó apa és rokonnak böröndi Simon Jánosnak folyó hó 13-án este háromnegyed 11 órakor, élete 64-ik (s boldog házasságának 33-ik) évében, a halotti szentségek felvétele után történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hült tetemei a róm. kath. egyház szertartása szerint folyó hó 15-én d. u. fél 4 órakor fognak Nagyváradon, az Apáczai-utca 21. sz. alatt levő gyászháznál beszenteltetni s a róm. kath. sirkertben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szentmise áldozat pedig f. hó 16-án, délelőtt fél 10 órakor fog az egek Urának a Barátok-templomában bemutatni. Nagyvárad, 1897. évi február hó. Áldás és béke hamvaira!

Az elhunytat tegnap délután fél 4-kor helyezték örök nyugalomra a várad-olaszi sirkertben.

* **A vásárcsarnok megnyitása.** Ifj. Rímker Károly rendőr főkapitány, a közönség tájékoztatása végett hirdetményt bocsájtott ki, melyben a budapesti vásárcsarnok ma történő megnyitása folytán egyes, — a szállításra és elárusításra vonatkozó körülményekről értesíti a közönséget. Az árukat egyszerűen vasuton vagy hajón be kell küldeni és ott elárverezik, csekély %-ért. A vasuton szállításnál a szállító 10% kedvezményben részesül.

* **Szocialista gyűlés Czepléden.** A helyzetükkel elégedetlen magyar földműves munkások újra országos gyűlésre jöttek össze, ezuttal a vidéken, Czeplédvárosában. Ezen gyűlésről az ipari szocialisták ki vannak zárva s így remélhető, hogy hazafiasabb szellemben folyik majd közöttük a tanácskozás. A czeplédi kongresszusra az ország 52 városa küldött képviselőt. A küldöttek száma 101-re rug. A gyűlés első napján, melyet Pusztai Pál (Oroszáza) elnök nyitott meg Csuzdy Ferencz mint előadó ismertette a földművelő munkások mozgalmát. A kérdéshez sokan hozzászóltak, úgy szintén a tárgysorozat 2 pontjához is, mely így hangzik. A földművelő munkások politikai állása és jogai. A tanácskozást, melyen Gusbody polgármester és Arányi főkapitány is jelen voltak, holnap folytatják.

* **A szalontai kaszinó tisztújítása.** A vidék egyik legvirágzóbb együletében a nagyszalontai kaszinóban a napokban tisztújítást tartottak a következő eredménnyel: elnök lett, dr. Balogh Elek helyett Böszörményi Lajos. A volt elnököt közfelkiáltással tiszteletbeli elnökké választották. Alelnök lett: Szemes Péter, jegyző Szánthó Lajos és Király József, könyvtárnok:

Kovács Béla, ügyész: Szikszai Lajos, ezután a választmányt alakították meg s ezzel a tisztító gyűlés véget ért.

* **A távirda vezeték áthelyezése.** A törvényszék régi épületének lebontása által a távirda vezetékét, mely jelenleg az épület tetőzetén levő tartályokra van erősítve, másként kell elhelyezni. Ez irányban tegnap délelőtt tartották meg a közigazgatási bejárást, a melyen jelen voltak: a posta-távirda igazgatóság részéről Gál Elemér főmérnök, Nagyvárad város részéről Rácz Mihály főjegyző és Busch Dávid főmérnök. Megállapították, hogy a vezeték tartót a Széchenyi-tér egy tisztás helyén állítják fel, úgy, hogy a fákban és bokrokban ne tegyen kárt.

* **Flatth Károlyné halála.** Súlyos vesztés érte Alföldi Flatth Károlyt gróf Zichy Jenő alsó-lugosi uradalmának főtitkárját. Neje, kin nemrég hajtott végre dr. Tauffer Vilmos egyetemi tanár egy súlyos operációt, szombaton éjjel Budapesten meghalt. Az operáció ugyan jól sikerült, de úgy látszik Flatthné gyenge szervezete nem bírta ki annak utókövetkezményeit s ez okozta halálát. Halála gúszba borította a Telegdi családot is.

* **A törvényszék új helyisége.** A régi realiskola helyiségeit márczius hó elején a kir. törvényszék foglalja el. A most ott lakók azonban nem akarják a rövid lejáratu felmondást elfogadni. Dus László főügyész tegnap tárgyalt az illetőkkel ez ügyben s mivel kijelentette, hogy az építés vállalkozó bizonyára méltányos lesz a kiköltözködőkkel szemben, azok beenyugodtak a felmondásba s márczius 1-én kiköltöznek. A vállalkozó cég nagyobb átalakítást és javítást eszközöl a rozoga épületen.

* **Esküvő.** Halász István törekvő nagyvárad-i fiatal iparos vasárnap délután vezette oltárhoz bájos aráját: Lindenmajer Antóniát, Lindenmajer Pál hájói malombérlő kedves, szép leányát, a p.-szentmártoni, kath. templomban. Gresinczy Antal plébános szép beszédet intézett az ifju párhoz. Az esküvő után az örömszülők házában gazdag lakoma volt, a melyen a kiterjedt család tagjai és nagyszámu vendégség vett részt.

* **Fegyelmi és rendbüntetések statisztikája.** A belügyminiszter összeállította az elmúlt évben előfordult fegyelmi és rendbüntetések statisztikáját. Biharmegyében az év folyamán községi és közigazgatási közegek ellen rendbüntetés 86; fegyelmi állami közegek ellen 3 esetben, törvényhatósági tisztviselők ellen 2 esetben és községi közegek ellen 37 esetben. Nagyváradon egyetlen fegyelmi vagy rendbüntetés sem fordult elő. — A délvídeken legtöbb fegyelmi vizsgálat volt: — négy megyében kétszáznyolcvanegy.

* **A sajtószabadság védelme.** Abból az alkalomból, hogy az új bünvádi eljárás életbe léptetése dolgában egy ankét tanácskozott az igazságügy-miniszteriumban s az elkészült törvénytervezet több olyan intézkedést tartalmaz, a mely sérti a sajtószabadságot, az újságírók egyesülete gyűlést tartott, melyen elfogadták a következő határozati javaslatot:

* **A budapesti újságírók 1897. február 14-én tartott általános gyűlése** ragaszkodván az 1848. XVIII. t.-cikkben lerakott, alapelvhez, a mely szerint a sajtóvétségek felett nyilvános esküdtszéknek ítélnék, a bünvádi eljárás életbe léptetéséről szóló javaslat tervezetének azon intézkedéseit, hogy egyes sajtóvétségeket az esküdtek bíraskodása alól ki akar vonni, valamint a bírói gyakorlat azon irányzatában, hogy a sajtó útján elkövetett kihágásokat a közönséges bíraskodás körébe utalja, a sajtószabadsággal, a társadalom érdekeivel, a nemzeti hagyományokkal és törvényeink szellemével ellenkezőnek és már azért is időszerűtlennek tartja mert az uralkodó szabadforgalmi rendszer mellett, a sajtószabadság minden csorbitás okvetlenül az amugy is szapora csalárdságok, szédeltetések és visszaélések mértéktelen elszaporodására fog vezetni. Felszólítja tehát az ér-

tekezet tagjait, valamint az egész hazai sajtót, hogy a sajtószabadságot korlátozó bírói gyakorlat és törvényjavaslati tervezet ellen foglaljanak állást és kövessenek el mindent a sérelmek orvoslására és elhárítására. A javaslatot megfelelő megokolással memorandum alakjában megküldik a kormány és az országgyűlés minden tagjának.

* **Árverés a rendőrségnél.** A nagyvárad-i rendőrkapitányi hivatalnál összegyűlt gazdátlan tárgyakat márczius hó 4-én d. u. 3 órakor nyilvános árverésen a rendőrség épületében eladják. A tárgyak között van arany lánc, gyűrű, ezüst óra és lánc, ruhanemű stb.

* **Eltűnt hűlye.** Egy 15-éves fiú, Létay János, a napokban szüleitől eltűnt és azóta nem találják. Létay egy lórúgás következtében agyrázkódást szenvedett és azóta hűlye. Homlokán egy nagy forradás látható. A kétségbe esett szülők jelentést tettek a rendőrségnél s most keresik az elkóborolt fiút.

* **Czirkus.** Volpi G. cirkuszában az ujonnan szerződöttet társulattal az első előadás nem, mint szombati számunkban jeleztük, ma, hanem holnap (szerdán) lesz, mely rendkívüli előadásra felhívjuk t. olvasóink figyelmét.

* **Kert-utcán Markovics Mór** parti-árak raktárában a csödtömegekből megvett áruk, melyek már eddig is 50%-al olcsóbbak, mint bárhol, üzlet átalakítás miatt becsáron alól bármely árban árusítottatnak ki, mely ritka kedvező alkalomra a nagyérdemű közönség b. figyelmét felhívjuk.

Zóla kontra Zóla.

Érdekes pör folyt le a napokban Párizsban, az egyik ottani törvényszék előtt. Ennek a pörnek a hirhedt naturalista regényíró volt a főszereplője, daczára annak, hogy még csak tanu gyanánt sem szerepelt benne. A pör története a következő. Laporte párisi könyvkereskedő dühös ellenfele Zólának. Hogy tehát borsot törjön az orra alá egy kis füzetet adott ki ellene, melynek az volt a felirata: hogy »Zóla kontra Zóla«. A czimlapon egy csintalan rajz ékeskedik, amely mintegy megmagyarázza az olvasónak a füzet tartalmát. A magyarázó rajz ugyanis a Place Mazarinét tünteti fel a háttérben a francia akadémiaival. Ez előtt áll, hátat fordítva a nézőnek, az egyik Zóla a »halhatatlanok« öltözetében: kardosan pálmakkal szegélyezett zöld frakkban és klakkot szorongatva a hóna alatt. Homlokát glóriás korona övezi. Az akadémia felé lépked és szerencsésen el is jutna már odáig, ha ebben őt egy másik Zóla, az eredetinek fonákja nem akadályozná. Ez a második Zóla pedig ugy van bemutatva és feltüntetve a czimlapon, mint egy szurtos utczaseprő. Magasszáru eszímában csoszog ide-oda az utczán és piszkos seprű van a kezében. Körös körül személtládák állanak, egy egész tucsat, melyeknek mindegyike mintegy vignetta gyanánt a hirhedt író főműveinek czimeit viseli. Így pl. az egyik láda felirata: A föld, a másik a Pálinka, harmadiké: Nana stb. A képeknek az volna az értelme, hogy Zólát semmi egyéb, mint a saját könnyvei sánczolják el az Akadémiától. A füzet tartalma megfelel a czimképnek. Nem áll egyébből, mint válogatott szemelvényekből, melyek a Rongon-Maguart sorozatából vannak véve. Zóla hősei: Butean, Coupean, Muffot, Nana stb. egymás után lépnek fel a füzetben és ismétlik azt a szerepet, melyet Zóla műveiben játszanak.

Zóla nem tudni mi okból, (talán restelte a dolgot? nem indított pert e gunyirat ellen, kiadója azonban másképpen gondolkozott a dolog felől és panaszt emelt Laporte ellen Zóla műveinek utánnomása czimén. A vádlott ügyvédje kétségbevonta ezen állítás joga-

sultságát és kijelentette, hogy az ő védelmére nem akart egyebet, mint az akadémikusok figyelmét Zóla iratainak ama helyeire felhívni melyek ezeket megbélyegzik s melyek a nagytömegben olcsó, népszerű kiadások alakjaiban elterjedve, a szenvedélyeket és bünszerűségeket céltalanul felkavarják.

Az ítéletet ezen érdekes irodalmi pörben csak egy hét múlva fogják kihirdetni.

— plex.

EGYESÜLETEK.

Megbívó. A nagyvárad-i Mária segélyegylet f. február 21-én délután fél 4 órakor a volaszi r. kath. finéiskola épületében (Fő-utca 819. sz.) rendes közgyűlést tart melyre, az egylet tagjai tisztelettel meghívotnak Nvárad-olaszi 1897. évi február 15-én, dr. Karácsonyi János, egyleti titkár. Stark Gyula, elnök

A nagyszalontai iparos kör. A nagyszalontai iparoskör választó közgyűlésén megalkototta az új elöljáróságot. Elnök lett Máté Pál, elnök Kovács Gábor, jegyző Szatmári Béla, pénztárnok Orendi Károly, könyvtárnok Megyeri Sándor, körgazda Végh Lajos; választmányi tagok: Veres Károly, Borbély János, Mogyorós Mihály, Bagi Imre, Szatmári Géza, Végh Gábor, Havran János, Pápay Ferencz, Mihalik János, Sütő László, Nagy János, ifju Aufoort Ede, Arany János. A kör új helyiségébe költözik, a melyben kedélyes társasestélyeket rendeznek.

MULATSÁG.

A várad-velencei gör. kel. román bál. A várad-velencei vasuti vendéglő termeiben tartották meg vasárnap este a gör. kel. egyház javára évenként rendeztetni szokott farsangi mulatságot. A rendezőség, melynek élén Horváth Endre és Papp György gör. kel. lelkészek buzgólkodtak, igen nagy számu, jókedvű társaságot hozott össze erre az estére, mely egész kiviradtig a legjobb hangulatban, kitörő jókedvvel mulatott. A morális siker mellett azonban az anyagi sem maradt el, mert mint értesülünk, a táncmulatság igen szép tiszta jövedelmet eredményezett a gör. kel. egyház céljaira. S ez annál nagyobb érdem, mert a kedvezőtlen időjárás daczára sikerült azt a vezetőknél elérniük.

Kaszinó-ból Belényesben. Folyó hó 13-án este tartotta meg a belényesi magyr Casinó táncestélyét a »Városi vendéglő« nagy termében, mely ez alkalomra fenyő-galyakkal volt izlésesen feldisztatva. A táncmulatságon melynek csak a hajnali órák vetettek véget, a következők voltak jelen:

A s s z o n y o k: Beliczey Elekné, Buttyán Jánosné, Farkas Trajáné, Gera Sándorné, Ignát Vazulné, Moga Demeterné (Papmező), dr. Nagy Kálmánné, dr. Marozsán Györgyné, Nerbsz Dezsőné, Szatmári Elekné, Virágh Istvánné, Zankó Tivadarné, Petrovics Fereczné.

L e á n y o k: Beliczey Irén, Buttyán Angela, Koffka Irén és Zsenike, Moga Laura és Szilvia, Nerbsz Ida és Anna, Ignát Vióra, Fábrián Márta, Lieveren Eufémia és Szatmári Sarolta.

A nagybárod-i tüzoltó bál. A nagybárod-i önkéntes tüzoltó egylet fennállásának 5-ik évfordulója alkalmából f. hó 13-án táncmulatságot rendezett, a fényesen sikerült mulatságon, melyhez a mezőtelegi banda szolgáltatva a talp alá valót, 20 pár táncolta a négyeseket.

Jelen voltak: **A s s z o n y o k:** Dr. Hajnal Ignác, ifj. Hajnal Ignác, özv. Mandel Mánóné, Mandel Albertné, Richter Gyuláné, Farkas N.-né (Bojt) Hajnal Albertné, Bellák Béláné, Rosenfeld Jakabné, Schnitzer Józsefné, Kovács Józsefné, Orbán Istvánné stb.

L e á n y o k: Mandel nővérek, Hajnal Paula, Hajnal Irén, Feldheim Paula (Brátka) Kain nővérek, Rosenbaum Jolán, Vuicsics Aranka, Geldner Lotti, Hirschmann Róza,

Glanz Szeréna (Cséffa), Farkas Juliska (Bojt) Kovács Ilona, Papp Emma és Pap Lujza, Rosenfeld Janka.

A belényesi román-casínó bálja. A belényesi román-casínó könyvtára javára a városi vendéglő nagytermében folyó hó 27-én tánczestélyt rendez. Belépti-jegy 1 frt, családjegy 2 frt. Kezdeté este 8 órakor. Felülízetések köszönettel vétetnek és hirtapilag nyugtáztatnak.

Nyomdászok tánczestélye. A nagyváradi könyvnyomdászok önképző-körének könyvtára gyarapítására 1897. évi február hó 21-én, Karger Sándor vendéglőjében házas tánczestélyt rendez.

IRODALOM.

— A **»Jó Pásztor«** egyházszoneklati folyóirat 4-ik száma gazdag tartalommal megjelent, amelyből különösen kiemeljük a híres jezsuita szónoknak P. A b e l Henriknek nagybőjti ciklusát. A beszéd sorozat nyolcz részből áll, melyeknek címei a következők: Krisztus népe. — II. Jézus Krisztus istensége. III. Krisztus csodái. — IV. Krisztus tanítása. — VI. Frázisok a és a többség megfélemlítő működése. — VII. Krisztusnak 7 szava a keresztfán. — VIII-ik evangéliumbeli háromszoros földrengés... Az elismert tartalmasságu folyóiratot igen ajánlják a lelkesedő ft. papságnak. Ára egész évre 4 frt. Pozsony, Ferencziek 1. sz.

Igazságszolgáltatás.

Konstantinápoly hódolata. A lágymányosi Konstantinápolyban a mult esztendy junius huszonhatodikán általános volt az öröm, a mikor hire kelt, hogy a miniszterelnök az nap megfogja látogatni a bizarr mulatóhelyet. A program az volt, hogy a kegyelmes urat az igazgatóság nevében **Pázmándy** Dénes üdvözli, végig kalauzolja a telepen s este megvacsorálnak a Rismondi-féle olasz vendéglőben. **Kellner** a ki francia pezsgőt árult egy pavillonban, megkérte **Pázmándyt**, hogy hódolata jeléül három üveg pezsgővel járulhasson a miniszterelnök vacsorájához, a mire meg is kapta az engedelmet. De a miniszterelnök nem jött s **Pázmándy** kénytelen volt a pezsgőt néhány nem kegyelmes ösmerősével meginni. Harmadnap kifizette **Kellnernek** a pezsgőt s mégis, mikor később újra elment Rismondihoz, ennek fizető pinczérré, **Kerschhacker** Ferencz követelte tőle az árát, egy-egy üveg után négy forint hasznot számítva. **Pázmándy** e követelésen mód nélkül fölháborodott és **zsaroló s svindler** czimmettel illette a fizető pinczért. Az eset a büntető járásbíróóság elé került, a hol **Kerschhacker** becsületsértéssel vádolta **Pázmándyt**. Az első tárgyalás tavaly októberben volt, a mikor körülbelül tíz tanut hallgattak ki, de ítéletet nem hoztak. Ma folytatólagosan tárgyalták a pürt s még két tanut hallgattak ki eskü alatt arra, hogy a **Kerschhacker** eljárása inkorrekt volt. Szabó járásbíró ennek következtében **jól is mentette Pázmándyt** a vád alól, azzal a megokolással, hogy a közérdeknek tett szolgálatot, a mikor a fizető pinczér eljárását, mint a vállalat egyik igazgatója, **méltó kritikában** részesítette. A panaszos fölebbezet.

Furesa bosszu. Endrei Károly asztalos legény felesége apránként husz forintot tett a postatakarékpénztárba s a könyvecskét elrejtette, nehogy részeges férje ráakadjon. De Endrey valahogy mégis megtalálta a könyvecskét s a husz forintot harmincz forintra hamisította. Az asszonynak, aki se írni se olvasni nem tud, sejtelve sem volt a hamisításról s a mikor ki akarta venni a pénzt, letartóztatták. A vizsgálat során kiderült, hogy a hamisítást a férje követte el s így ő is a vádlottak padjára került. A mai tárgyaláson beösmerte bűnét.

Az elnök: Mért hamisította meg a könyvecskét?

A vádlott: Nagyságos elnök ur, én ezt bosszúból tettem.

— Bosszúból?

— Igen. A feleségem ugyanis válni akart s én azért eleintén el akartam őt is, meg magamat is emészteni. A mint a szekrényben kuttattam, kezembe került a könyvecske. Akkor

mást gondoltam. Elhatároztam, hogy meghamisítom a bonyvet s így hozom bajba az asszonyt, a miért el akar hagyni.

— Csunya bosszu, mondhatom.

— Nem olyan csunya, mintha megöltem volna.

A törvényszék a bűnbánatos embert egy hónapi fogházra ítélte, a feleségét pedig fölmentette.

A törvényszék köréből. Nagy János berettyó-ujfalui törvényszéki jegyző a nagyváradi törvényszék büntető ügyi osztályához lett áthelyezve. Az új aljegyző tegnap kezdte meg működését.

Fiatalszélhámos. Szűcs András, mindössze 13 éves. Ennek daczára egy egész bűnlajstromot soroltak fel ellene, melyben volt: két rendű sikkasztás, 2 rendű lopás egy rendű közokirat hamisítás és három rendű csalás. Ez a nagyváradi jóhírű gyerek, ezeken kívül még lopott, csalt és szélhámoskodott annyit, hogy se szeri se száma, hanem reá bizonyítani csak a fentieket lehetett. Ezért ájt tegnap a törvényszék előtt s a tárgyalás alkalmával az is reája bizonyult, hogy Szathmárt, amikor már két napig koplalt feljelentette magát az ügyészségnél, hogy embert ölt és így tartotta magát vagy két hétig. A nagyváradi törvényszék három évi fegyházra ítélte; s a fiatal szélhámos, — tekintve, hogy három évig kap enni, inni, sőt még lakásról sem kell gonposzkodni megnyugodott az ítéletben. Az ügyész szintén megnyugodott s így az ítélet azonnal jogerőssé vált.

REGENY-CSARNOK.

A koldus halála.

12

KOLPING ADOLF után KEREGYÁRTÓ JÁNOS.

— Most már több mint 30 éve, hogy mint koldusnak, mások jóságából kell élnem. Hosszu idő, de éselem leg áldástelibe napjai voltak, mert ez volt az én bűnbánatom ideje, a bűnbánat pedig békét hoz. Bolyongásomban ismerem meg igazán Isten s az embereket. Itt figyelmeztesse csak igazán Isten utaira s láttam be annak a mondásnak igazságát, hogy kit Isten szeret, azt bünteti.

— Isten erőszakkal választott el engem minden földi dologtól, hogy zavartalanabban foglalkozhassam vele, a kereszt tövisszes útjára térített, hogy a kereszt békéjében részes lehessék.

— Könnyek folytak végig az öreg koldus arcán; szive, arca felmelegedet s magához szorította a feszületet.

— Megtanultam ismerni az embereket; láttam, mint jöttek nőttek s fogytak el örömeik. A vagyon hamar szivtelenné, igazságtalanná s dölyfössé tesz s a földi boldogság igen könnyen el fordítja az ember szivét igaz üdvétől. Igen sokszor hasztalan gyötrődnek az emberek s mégsem akarják belátni.

— Maga a szegénység nem éri fel észszel a kincset, mely benne rejlik. A szegény oly ritkán szolgál örömet Istenének. Azután Isten csapásokat küld. Mily szükségesek ezek. S mégis sokkal ritkábban érik el céljukat, mint kellene. Az orvosság helyett az után nyulnak az emberek, mi betegséget hoz.

— Harmincz esztendő alatt falunk minden ajtaján bekopogtattam; be a vigságnál, be a fájdalomnál. Háznál-házra járt e kettő velem.

— István hangja akadozott, kimerült. Lefektettem csendes s ajkait megnedvesitettem borral. Inni nem akart. Egy darabig ott álltam mellette s figyeltem csodálattal telve az őreget, ki olyan nyugodtan, megadással feküdt ott, mintha az elmúlttal semmit sem törődne.

— Éppen leáldozóban volt a nap, midőn belépett a plébános úr, ki esteli óráit az öreg mellet akarta tölni.

— Most beszéltem el Jánosnak, szolt az öreg mit az utolsó három nap oly jól megdöntöttem. Ugyebár, plébános úr, Isten jól intézte soromat?

— Isten mindent jól intéz, felelt a pap, mialatt István ágya mellé leült egy székre; s

ha valami nincs jól, mi oktan emberek vagyunk hibásak.

— Ugy van biz az válaszolt István.

Szivem-elmém telve volt István elbeszéléseivel, s tisztelettel az öreg ember iránt annyira hogy egy szót sem mertem szólni Mily sok okkosság, istenesség van ebben a szegény emberben, minden szegénysége daczára! Igazán több ő benne a bölcsesség több az igazi nagyság mint a milyet a világ hiu lármája közepett látunk, gondoltam magamban. S hogy jutott mindehhez? Isten megtanítá őt, meg kézzel fogható tényekkel erre!

— Most pedig, János — szolt a plébános ur, — aludj egy kevéssé. Éjjel körül jöjj vissza s ha Istvávnak nem lesz reád szüksége, itt e székben kipihenheted magad.

Eltávoztam, még éjjel előtt visszajöttem s reggelig a plébános karosszékében aludtam. István nyugodtan feküdt, nem kért semmit. Egyáltalán nappal is nyugodt volt, kezéből nem eresztette ki a keresztet s néha-néha hosszan nézett az ég felé.

Midőn délután vészes felhők tornyosultak az égen, kért imádkozzam vele hogy Isten őrizze meg a földeket s embereket minden csapástól. Estefelé gyenge köhögés jelentkezett, mely időközönként erősödött.

— Isten elválasztja most lelkemet testemtől is, miután az egész embert idejekorán elválasztotta a világtól — jegyeszte meg István; — hanem ez a válasz már könnyebben megy. Oly könnyen hal meg az ember, ha megnyukszik Isten szent akarátán.

Szoltam hozzá a viszonzlás örömeiről. Azt felelte hogy, már évek óta bizalmasabban volt ő övével mint midőn még éltek. — Ha kissé elszunyadok, már látom őket. Több ez az álomnál. Mily nagy békesség lehet Istennél. Oly békésen, boldogan s örömtelven néznek!

Éjjel egyre gyöngült István; reggel ismét jelentkezett a köhögés s mellé erőtlenség volt. — Hagyjatok most békében feküdni mondá, Isten kegyelmével nyugodtan akarok szemébe nézni a halálnak. Csak néha imádkozzattok elő valamat

A plébános ur, egész nap ágyánál volt. Gertrudot, a ki a külső munkát végezte s csak ritkán jött a szobába be, nem lehetett többé visszatartani. A plébános behívatta, miután meghagyta neki, hogy csendes legyen. Hanem midőn meglátta István beesett szeméit s hogy arczáról eltűnt az élet pirossága, nem tudta vissza tartóztatni magát; zokogva borult az ágy elé s csökkokkal s könnyeivel halmozta el a koldus kezét.

István nyugodtan nézte őt. — Gertrud, szolt halkán a beteg, menj s hozd el a gyermekeket. Pár percz mulva már jött velük. A kis Panna jött legelő; a lsgkisebbiket kezükön fogta anyjuk s hátul még jött kettő. Mínd sirva fakadt. István kérte, hogy emeljük fel őt. Azután magához hívta a gyermekeket, először a kicsinyeket, fejükre tette kiaszott kezét s imádkozva megölelte őket a sz. kereszt jelével.

Midőn elvégezte az agg koldus, körüljárt szeméivel a szobában, engem keresett. Oda térdeltem tehát ágya elé s megfogtam a feszületet, mely mellén volt. Mindkét kezét fejemre téve, hosszasan imádkozott. Mintha új élek szállott volna belém, úgy éreztem, s megcsokolva a keresztet fejemet az ágyra hajtottam le s úgy fogadtam a haldokló koldus áldását. Midőn felálltam István kezembe adta olvasóját s keresztjét oda nyújtotta a plébános urnak, akart még valamit mondani, de szava elállott s öntudatlanul esett a plébános karjai közé. Arczát előntötte a halál sáppadtsága. Csendesen leeresztettük őt ágyára s a plébános felvéve egyházi ruháit megkezdte a haldoklók imádságát.

Mégegyszer felnyitotta szeméit; a tulvilág boldogsága sugárzott azokon át, azután még egyszer ajkajához huzta a feszületet, szeméinek fénye megtört, álla leesett, s miután kissé kinyújtózott, egy sóhaj s István átlépte az örökkévalóság kapuját. Mint egy szent, úgy halt a koldus.

Temetése tiszteletteljes volt. Ott volt az egész falu. István házába. Gertrud ment lakni ez volt a megholt kívánsága. Az özvegy gyermeki minden este imádkoztak az öreg lelki nyugalmáért s a kis Panna minden évben halála napján virággal diszitette fel sirját. Emlé-

gyobb a termés és pedig 6 helyen 20—100 klgmmal, 9 helyen 100—200 klgmmal, 6 helyen 300—400 klgmmal, 3 helyen 400—500 klgmmal, 1 helyen 500—600, 3 helyen 700—800, 2 helyen 900—1000, 1 helyen 1200—1300 klgmmal: tekintve azt a körülményt, hogy a Thomassalak ára ma legfeljebb 3 frt mázsánként, a kísérletek fel részben már nem csak hogy a salak árát megtérítették az első évben, de még hasznos is hajtottak, holott a második évben is legalább olya terméstartalomra lehet számítani mint az első évben volt.

A salakot legcélszerűbb február végén elhinteni a hóra ha még ilyen van, ha pedig nincs az elhintés előtt s utána is a rét keresztül-kasul jól felboronálandó. Legszokásosabb holdankint 4 m/m. felhinteni, miáltal legalább 60 kgrm oltható foszforsavat juttatunk a talajba s így az elhintés utáni negyedik évben is észrevehető lesz hatása.

Ha a trágyázás követelményeinek eleget teszünk akkor egyéb feladatunk nem marad mint időközönként, de különösen minden tavasszal jól keresztül-kasul boronáltatni a rétet, miáltal a gyökérzet bujább fejlődésre serkentettik s a vakandturások is elegyengettetnek.

K.

Facsemetek ajándékozása. A földmivélségi miniszter értesíti Biharmegye alispánját, hogy a Bihar-Udvari község falkolája részére 1000 drb alma, 1000 drb körte, 200 drb birs, 500 drb berzencei szilva, 500 drb myrabolán szilva, 500 drb vadmeggy és 1000 drb kőkény csemetét adományozott.

Dohánytermelésünk hanyatlása. Megemlékeztünk már arról, hogy a m. kir. dohányjüvedék elhatározta a dohánytermő terület redukálását. Ennek az elszomorító ténynek oka a magyar dohánytermelés általános hanyatlásában keresendő. Ez a hanyatlás a dohányjüvedék hibájára vezethető vissza, mert a mióta 1867-ben a magyar dohányjüvedék átvette az

osztrák adminisztrációtól a dohány kezelését, semmit sem tett a minőség emeléseért, sőt ellenkezőleg úgy a beváltási árak, mint a föltételek arra utalták a gazdát, hogy a minőséggel mit sem törődve, csak a mennyiség fokozására törekedjék. Ennek határozott kárát látjuk, amennyiben silány minőségű [dohányunk egyre nagyobb mennyiségben teszi szükségessé a külföldi jobb minőségek behozatalát s Ausztriában is egyre kevesebb magyar dohányt s annál több külföldi dohányt vásárolnak. De ezenkívül külföldi piacainkról is kiszorul a magyar dohány, s legjobb piacaink, az olasz és francia piacok is minimális mennyiségben fogyasztják dohányunkat s bár a külföldre dohánytermelésünk legjavát küldjük, kivitelünk az 1871. év 147 ezer métermázsájáról maig mintegy 22 ezer métermázsára szállott alá. E kérdéssel az országos magyar gazdasági egyesület e hó folyamán tartandó értekezletében fog foglalkozni, a hol a vidéki gazdák részvételével meg fogja állapítani azokat az alapelveket, melyek szerint a dohányjüvedéknek a beváltásoknál eljárnia kell, hogy a minőség emelését ez uton előidézzék.

Egyébiránt maga az igazgatóság is érzi a visszas helyzetet és a dohány kísérleti állomásnak mult hó folyamán tartott intern értekezleteiből kifolyólag tervezet készült a jövő évi beváltásnál követendő eljárásra vonatkozólag. A tervezet részben új föltételeket állapít meg, melyek utján a minőség javítására akarja ösztönözni a dohánytermelő gazdákat.

Terménytőzsde.

Budapest, február 15.

B u z a	ősze, bácskai	7.72
	ősze, északi	7.35
	október-novemberre, bácskai	6.45
	okt.-nov.-re északi	3.83
R o z s	ősze bácskai	10.90
	ősze, északi	7.74
T e n g e r i,	okt.-nov.-re, bácskai	7.36
	okt.-nov.-re, északi	6.47
R e p e z e	október-novemberre, bácskai	3.85
	okt.-nov.-re, északi	11.00

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1897. febr. 15-én.

Magyar aranyjárdék 4%	120
Magyar koronajárdék	99.20
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	124
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.73
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	121
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	98
Italméresi jog megváltási kötvény	101
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	98.25
Magyar nyereséj sorsjegy-kölcsön	151.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	140
Oszták járdék papirban	101.25
Oszták járdék ezüstben	123
Oszták járdék aranyban	123.50
Tsztrák korona járdék	101
1860. osztrák államsorsjegyek	114
Oszták magyar bankrészvény	955
Magyar hitelbank részvény	412.50
Oszták hitelintézeti részvény	375.10
Oszták-magyar államvasuti részvény	362
20 frankos arany (Napoléondor)	9.49
Német birodalmi márka	58.70
London vista	119.90
Páris vista	47.60
20 márkás arany	11.74

Szerkesztői posta.

Csecsemő költő. A modern gyermek-hygiénia ugyan azt tartja, hogy nem egészséges dolog erősen bepólyázni a csecsemőt, hadd viczkádozzék kedve szerint: mi azonban ezuttal mégis jobb szerettük volna, ha a csecsemő nem viczkádozik annyira, mert a vér mégis borzasztó, hogy már is szép leányért eped, sőt a lemodásig jutott. Türtöztesse magát, mert a szerelem lantján kivált most nagyon hamis hangokat adott. Ez utóbbi verse az előbbiekhöz képest határozott visszaesés alaki és tartalmi tekintetben. Egy sorát, megvaljuk nem értjük:

Miként a nap, ha kíváncsian tűz a földre le,
E rózsá világ az emberek, vajjon javultak-e?
S nap nap remél . . . reménye bár zömén
emésztve ül,
Lidérczuyomását nem bírva ki majd egykoron kívül.
Bocsásson meg ezt mi sem értjük.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Egyházi és egyleti zászlók.

Kitüntetve:

Szeged 1876. — Székesfehérvár 1879.

Kitüntetve:

Deés 1879. — Budapest 1885. 1896.

Magyarország legrégibb egyházi szerek és zászlók gyára

OBERBAUER ALAJOS utóda,

József főherceg és Klótild főhercegnő özvegyének és királyi fenségeinek udvari szállítója

BUDAPEST, IV. ker., Váci-utca 14-ik szám. — Alapított 1863-ik évben.

Elismert megbízhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dúsan felszerelt

egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges

tárgyaimat a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen:

MISERUHÁKAT,

Pluviale, Dalmatika és Ornatusokat. — Egyházi és társulati lobogók.

Tűzoltók, iskolásgyermekek, Mária-társulati, ipartársulati, dalegyleti és temetkezési egyleti zászlókat.

Szent szobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket. Fali és oltárgyertyatartók és oltárlámpákat.

Monstranciák, stációképek, oltárok, úr-koporsókat stb. stb.

Régi ruhák javítását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák és oltárgyertyatartók megezüstözését vagy megaranyozását elvállalom és olcsón készítem el.

Nagy választék arany-, ezüst- és selyemhímzésekben, valamint himzett egyházi ruhákban.

Képes árjegyzéket és költségvetést kívánatra bérmentve küldök. (242) 15—52

Műhímezés.